

Nozaru kvalifikāciju struktūras un pārmaiņas Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūrā

2013. gada 8.martā

EKI (EQF) mērķi

Izveidot kopēju atsauces sistēmu, lai ar tās palīdzību skaidrotu kvalifikācijas dažādās kvalifikāciju sistēmās un līmeņos gan attiecībā uz vispārējo izglītību un augstāko izglītību, gan attiecībā uz profesionālo izglītību un apmācību;

Nodrošināt **dažādo kvalifikāciju pārredzamību,** caurskatāmību pārnesamību, kā arī veicināt mūžizglītību.

Iespēja starptautiskajām **nozaru organizācijām** piesaistīt savu kvalifikācijas sistēmu kopīgam atskaites punktam, tādējādi nodrošinot saikni starptautiskajām nozaru kvalifikācijām un valstu kvalifikāciju sistēmām.

EKI (EQF) mērķi

- sekmēt izglītības un apmācības sistēmu modernizāciju, **savstarpēji saistot izglītību, apmācību un nodarbinātību**
- **veidot saikni starp formālo, neformālo izglītību** un ikdienas mācīšanos, līdz ar to ļaujot apliecināt arī pieredzes ceļā iegūtus mācīšanās rezultātus.
- **veicināt vienlīdzību starp akadēmisko un profesionālo izglītību**
- **veicināt moduļu programmu ieviešanu** un attīstīt kredītpunktu pārneses sistēmu
- **iesaistīt ieinteresētās puses** un veidot platformu sadarbībai, lai risinātu kopīgus vai pretrunīgus jautājumus.

EQF ieviešana būs sasniegusi mērķi tikai tad, ja darba devēji šo ietvarstruktūru izpratīs un to reāli pielietos

- EQF virsmērķis - izveidot ES savstarpēji salīdzināmas Nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras.
- Nacionālajai kvalifikāciju ietvarstruktūrai ir jābūt universālai – vienotai – elastīgai – uz rezultātu orientētai (*learning outcomes approach*), kas atspoguļo iegūto kvalifikāciju sākot no pamata līdz augstākajai profesionālajai un no sākotnējās (formālās) līdz tālākizglītībai visa mūža garumā.

- **Izglītotājiem** – cieši sadarboties un rast kopīgu valodu ar NEP. Visās valstīs NKI izstrādā izglītotāji, taču „veiksmes stāsti” ir tikai tur, kur tas ir darīts ciešā sadarbībā ar nozarēm, jo pamatmērķis ir saistīt izglītības sistēmu ar darba tirgus vajadzībām un risināt aktuālus nodarbinātības jautājumus
- **NEP** – audzēt savu kompetenci un ambīcijas (kompetencē balstītas ambīcijas), kas dotu iespējas konkrēti definēt nozaru interesēm atbilstošas kvalifikācijas prasības visiem kvalifikāciju līmeņiem 1- 8. LKI nevarēs uzskatīt par pabeigtu, kamēr NEP nebūs izstrādājuši un saskaņojuši NKI.
- **Valsts institūcijām** – neaizmirst, NKI nav „ķeksīša pasākums”, lai atskaitītos EP, bet tāda starptautiski atzīta instrumenta izveide Latvijā, kas nodrošinās ciešu izglītības un darba tirgus saikni.

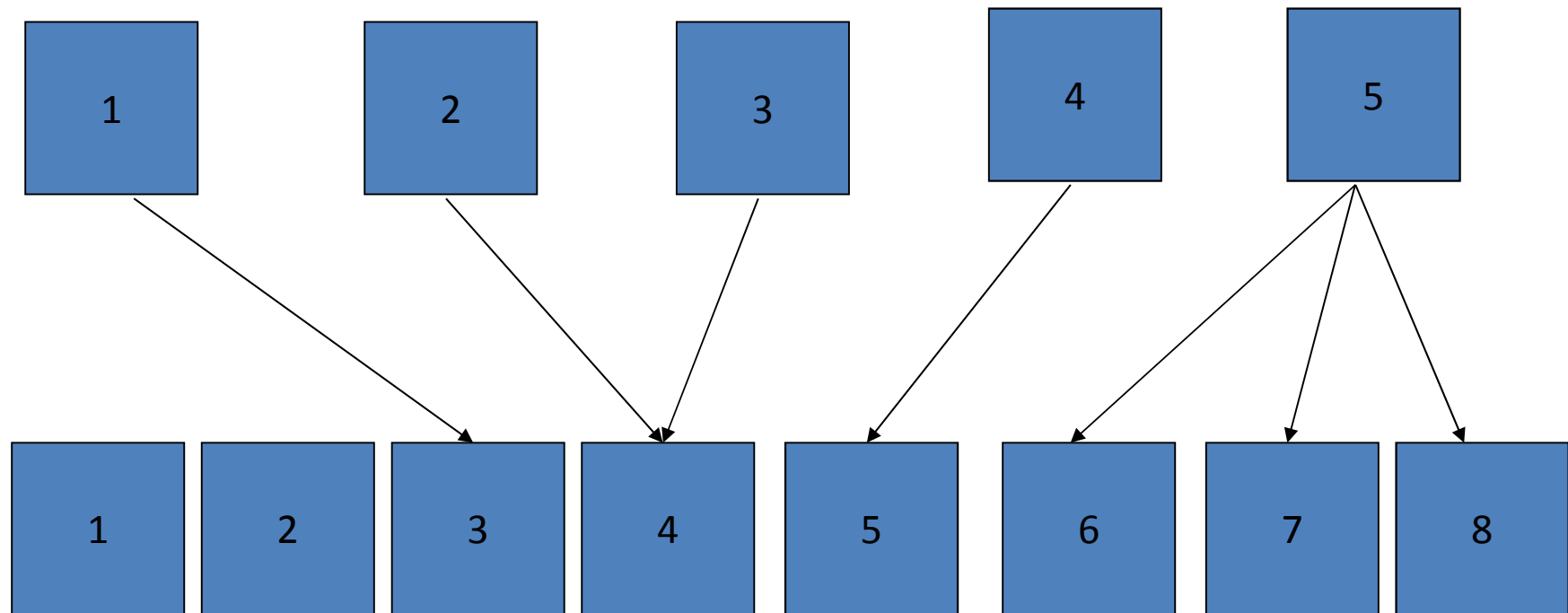
Jautājumi Nozaru ekspertu padomēm

- Cik lielā mērā apmierina (tiek pielietota) patreizējā likumā noteiktā 5 profesionālās kvalifikācijas līmeņu sistēma un kā tiek vērtēta pašreiz MK noteikumos paredzētā 8 profesionālās kvalifikācijas līmeņu sistēma?
- Kādi ir priekšlikumi pārejai uz ES paredzēto 8 līmeņu sistēmu, lai tā būtu nozarēm izprotama un nākotnē tiktu praktiski izmantota?
- Kad ir paredzēts izveidot Nozares kvalifikāciju struktūru?
- Kā vērtējams 2012.gada darbības rezultāts attiecībā uz šo jautājumu?

Nozaru ekspertu padomju viedoklis

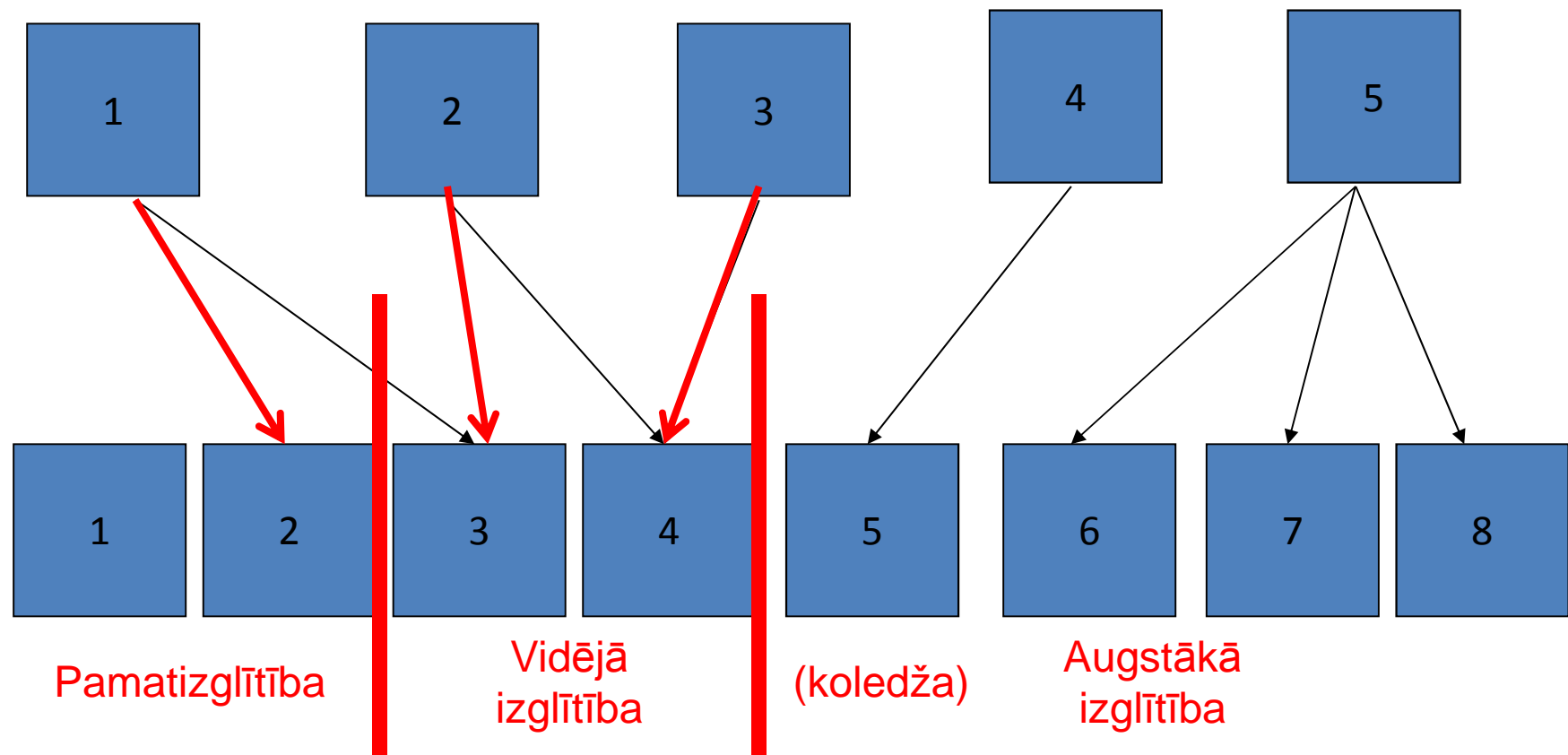
- Lai veicinātu darbinieku mobilitāti vietējā un starptautiskā darba tirgū un izglītības sistēmās, ir jāatbalsta pāreja uz 8 kvalifikācijas līmeņiem;
- Jābūt vienotam augstākstāvošo, ieviesēj institūciju un sadarbības partneru viedoklim par LKI līmeņiem. Jāorganizē konference ar visu iesaistīto pušu dalību;
- Svarīgi ir efektīvi izmantot esošos kvalifikācijas struktūru elementus, piemēram, profesiju standartus, kuru atjaunošanas procesā, nosakot zināšanas/prasmes/ pienākumus/kompetences, jāsaprot un jāparedz tā vieta jaunajā 8 līmeņu kvalifikācijas sistēmā.

Profesionālās kvalifikācijas līmeņi

Pārmaiņas Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūrā

Profesionālās kvalifikācijas līmeņi

Kvalifikācija

Formāls novērtēšanas un vērtēšanas procesa rezultāts, kuru iegūst, kad atbildīgā iestāde nosaka, ka persona ir sasniegusi mācīšanās rezultātus atbilstoši noteiktajiem standartiem.

Profesionālo kvalifikāciju

piešķir atbildīgā iestāde, ja persona ir sasniegusi mācīšanās rezultātus (zināšanas, prasmes, kompetences) atbilstoši noteiktajiem standartiem (PS).

- 5.** noteiktas nozares speciālista augstākā kvalifikācija, kas dod iespēju plānot un veikt arī zinātniskās pētniecības darbu attiecīgajā nozarē
- 4.** teorētiskā un praktiskā sagatavotība, kas dod iespēju veikt sarežģītu izpildītāja darbu, kā arī organizēt un vadīt citu speciālistu darbu
- 3.** paaugstināta teorētiskā sagatavotība un profesionālā meistarība, kas dod iespēju veikt noteiktus izpildītāja pienākumus, kuros ietilpst arī izpildāmā darba plānošana un organizēšana
- 2.** teorētiskā un praktiskā sagatavotība, kas dod iespēju patstāvīgi veikt kvalificētu izpildītāja darbu;
- 1.** teorētiskā un praktiskā sagatavotība, kas dod iespēju veikt vienkāršus uzdevumus noteiktā praktiskās darbības sfērā

- EKI nav tieši saistāms ar ISCED. Lai nodrošinātu sākotnējo EQF mērķu īstenošanu un ieviestu sasniedzamo rezultātu principu, EKI ir būtiski uzrādīt arī iegūto profesionālās kvalifikācijas līmeni.
- Nedrīkst “pazaudēt” esošos **profesionālās kvalifikācijas** līmeņus, kurus izprot un izmanto nozares.
- EKI, LKI un **Nozaru kvalifikāciju sistēma** ir savstarpēji cieši saistītas, kā arī sistēmiski saistītas ar to nodrošinošajiem elementiem – profesiju standartiem, kvalifikācijas prasībām, kvalifikāciju piešķiršanas sistēmu utt., u.tml.
- Līdz ar to, lai ieviestu LKI un Nozaru kvalifikāciju sistēmu, ir nepieciešamas **kompleksas izmaiņas visā izglītības likumdošanā** un normatīvajā bāzē (ne tikai MK not. par izglītības klasifikāciju).

- Likumdošanā definēt jēdzienus Nozaru kvalifikāciju sistēma, profesionālās kvalifikācijas pamatprasības, kā arī definēt jēdzienus pamatprofesija, saistītā profesija un specializācija.
- Likumdošanā noteikt, ka Ministru Kabinets apstiprina Profesijas standartus tikai nozares pamatprofesijām, bet saistītajām profesijām un specializācijām nosaka Nozaru ekspertu padomes un saskaņo PINTSA.
- Likumdošanā noteikt Nozaru ekspertu padomju statusu, tiesības un pienākumus;
- Precizēt PINTSA nolikumu, ņemot vērā iepriekšminētos priekšlikumus;

- Noteikt, ka Profesijas standartus izstrādā un aktualizē atbilstoši Nozares ekspertu padomes izstrādātajai un PINTSA apstiprinātajai Nozares kvalifikācijas struktūrai.
- Izglītības programmu izstrādē ieviest sasniedzamo rezultātu principu (*learning outcomes*) un modulāro pieeju, paredzot mainīgo daļu, kuru varētu mainīt atbilstoši Nozares ekspertu padomes formulētajām prasībām.
- Izglītības programmu licencēšanā un akreditācijā ņem vērā apstiprināto Nozares kvalifikāciju struktūru.
- Akreditēt izglītības iestādes un izglītības programmu kopas, nevis katru atsevišķu izglītības programmu ar konkrētu profesionālo kvalifikāciju.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

ir jāveido visām iesaistītajām pusēm kopīgi
ar pārliecību, ka tā būs mūsu darbam
vajadzīga un noderīga!

Jānis Gaigals

VISC vadītāja vietnieks

8.03.2013.